

**Dr. sc. Mario Hibert:
Kritičko bibliotekarstvo
- izazovi odgovornosti u
umreženom društvu**

- predavanje -

Marija Šegota-Novak

Gradska knjižnica Rijeka
marijasn@gkri.hr

U sklopu redovitog programa našega Društva, 3. lipnja ove godine ugostili smo dr. sc. Maria Hiberta iz Sarajeva koji je održao predavanje naslovljeno *Kritičko bibliotekarstvo - izazovi odgovornosti u umreženom društvu*.

Dr. sc. Mario Hibert viši je asistent na Odsjeku za komparativnu književnost i bibliotekarstvo na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Doktorsku disertaciju pod na-

zivom *Kritičko bibliotekarstvo: moguća paradigma informacijskog društva* obranio je 2012. godine u Zagrebu pod mentorstvom prof. dr. sc. Aleksandre Horvat.

Kritičko bibliotekarstvo, podrazumijeva međunarodni pokret knjižničara i informacijskih stručnjaka kojim se zaštita ljudskih prava stavlja ispred drugih profesionalnih briga – riječ je o kritičkom diskursu kojim se zagovara vid knjižničarske kulture utemeljen na konceptu društvene odgovornosti struke, aktivističkog opredjeljenja knjižničara da podupiru etiku intelektualnih sloboda polazeći od pretpostavke da nema neutralnosti u obrazovanju. Kritičko bibliotekarstvo proistječe iz etičkih istraživanja profesionalnih načela bibliotekarstva, posebice implikacija zanemarivanja, ili pak odbijanja sagledavanja, važnosti razumijevanja uloge kritičkog mišljenja u teoriji i praksi, te načelno poziva na orijentiranje prema aktivnostima kojima se osiguravaju uvjeti za jednakopravno učenje i obrazovanje svih članova društvene zajednice.

Integritet bibliotekara kao i njihov identitet zahtijeva izravnije povezivanje bibliotečne znanosti s društveno-humanističkim kretanjima bliskim paradigmi otvorenosti u informacijsko-komunikacijskoj zbilji umreženog društva. Po Mariju Hibertu ova tema ukazuje na izazove bibliotekarstva 21. stoljeća uzimajući u obzir transformacije ekonomije, politike, kulture i obrazovanja uvjetovane novim oblicima otvorene i slobodne proizvodnje i distribucije informacija (nekomercijalne distribucije umreženih resursa) te upućuje na njihov značaj za promišljanje potencijala novomedijske demokratizacije znanja. Važnost razumijevanja i zagovaranja transformativne snage umreženosti podcrtana je u kontekstu afirmacije koncepta zajedničkih dobara (*commons*) te se društvena odgovornost bibliotekara nastoji sagledati kroz prizmu nove organizacijske paradigme.

Veliki uzor i oslonac u promišljanju kritičkog bibliotekarstva, informacijske etike, etike umreženog društva, Mario Hibert nalazi kod prof. Toni Samek iz Kanade

(Sveučilište Alberta, Studij knjižničarstva i informacijskih znanosti), autorice knjige *Librarianship and Human Rights: A Twenty-first century guide*.

U svome izlaganju Hibert je postavio nekoliko radikalnih pitanja, primjerice pitanje na koji način bibliotekari danas razumijevaju svoj identitet – kao instrument kapitalističke ideologije uslužnosti ili aktualizaciju aktivističkih obilježja poziva? U svom izlaganju on je podsjetio na primjere progresivnog i aktivističkog bibliotekarstva, ukazujući da knjižnica može biti mjesto subverzivnosti, a važna je i njena uloga u zaštiti intelektualnih sloboda korisnika. Jedan od primjera aktivističkog bibliotekarstva je grupa bibliotekara iz New Yorka koja je podržala aktiviste pokreta Occupy Wall Street.

Naglasio je važnost društveno odgovornog upravljanja mrežnim informacijama, ljudskim pravima te propitivanju novih tehnologija na kritički način. Dotaknuo se i tema digitalne demokracija, kontrole interneta, fetišizacije tehnologije....

S obzirom na popunjenost dvorane *Glagoljice u Sveučilišnoj knjižnici* te živahnu raspravu s podijeljenim stavovima nakon predavanja ocjenjujemo da su i tema i predavač odgovorili svrsi i cilju programa - upoznavanju članstva s novim i različitim promišljanjima struke i znanstvene discipline kojom se bavimo.

Predavanje je bilo medijsko praćeno, od najave, preko izvještaja s predavanja ili razgovora s predavačem (Novi list, Radio Rijeka, riječki portali).